

سوال ۱
بابا فرید دی دبائی تے کلام دے سرناویاں اتے
چائن پاؤ۔

جواب:

تعارف

بنجالی زبان دے وچ بابا فرید نوں اوہی مقام حاصل آجیڑا انگریزی
زبان وچ جیفری چوسر، فارسی زبان وچ رودکی تے اردو زبان وچ
خواجہ بزرگ نواز گیسو نوں حاصل آ۔ اوہ نہ صرف شاعر سگوں اپنے
وچ دے عالم دین تے صوفی بزرگ سن۔ اوہناں دا تعلق تصوف
دے جشتیہ سلسلہ نال سی تے خواجہ محسن الدین جشتی انجمیری اوہناں
دے دادا مرشد سن۔ بابا فرید جوں کہ اک صوفی شاعر سن اس لے
اوہناں دی شاعری تے تعلیمات دی بنیاد قرآن، حدیث، فقہ تے
سنت رسول آے۔ اوہناں شاعری، راہیں لوکاں نوں اسلام دی
تبلیغ کیتی تے اعلیٰ اخلاقیات نوں واقف کروا کے کامیاب زندگی
گزارن دا ڈھنک دسیا۔ اوہناں دا کلام شلوک یا دوہڑہ صنف
وچ آے۔ بابا فرید عربی، فارسی دے عالم سن لہذا اوہناں دے مخاطب
بنجالی لوک و اے سادہ تے ان پڑھ لوک سن۔ ایس لے اوہناں
لوکاں دی ذہنی قابلیت نوں مدنظر رکھ کے سادہ سادے انداز
تے آسان بنجالی زبان وچ شاعری کیتی تاں جے لوک آسانی نال
سمجھ سکن۔ بابا فرید دے شلوک سکھاں دی مذہبی کتاب گورو
گرنتھ صاحب راہیں لکھے تک پہنچے نیں۔ جیسی رام مشاق
نے گرنٹھ صاحب وچوں پہلے وکھری کتابی شکل وچ
شلوک چھپوا ئے۔

بابا جی دی شاعری

بابا فرید دا قلام شلوک ہنک وچ اے محمد آصف خان نے
اپنی کتاب اکھیا بابا فرید نے دے وچ شلوک دی تعریف
ایسراں کیتی اے :

”شلوک دو جاں دو توں ودی مہر عیاں والی
اک اجیسی نظم ہے جس نوں کسے اللہ لوک نے
لکھیا اے۔ ایس وچ موضوع دی قید نہیں۔ رب
دی حمد توں لے کے سرکاری مشنری دے ظلم تے جہر
نوں موضوع بنایا جاسکدا اے۔“

بابا جی دے شلوکاں دیاں خصوصیات

بابا فرید الدین گنج شکر دے شلوکاں دیاں خصوصیات درج ذیل
تے:

1. وحدت الوجود :

وحدت الوجود دے مطابق ساری دنیا وجود خدا توں
پیدا ہوئی۔ رب سوچنے نے آپ نوں مختلف ہفتاں وچ
ظاہر کیتا۔ لہذا ساری کائنات وچ جو کچھ وی موجود اے او
ذات دا عکس یا تھلکار ہے جس۔ جیویں پلے، پانی، بدل،
بارش، لہراں، موجاں، نہراں تے دریاواں دی اصل سمندر
اے، یا فلک او سرائی ساریاں مخلوقاں تے وجود رکھن والیاں
شیواں اللہ تعالیٰ دیاں مختلف ہفتاں ہفتاں دے وکھو دکھ

روپ نہیں۔ و حرت الوجود تصوف دا اسم نظریہ اے تے سارے
 پنجابی صوفی شاعر نظریہ و حرت الوجود دے منہ والے سن تے
 ہر شاعر نے اپنے اپنے انداز نال ایسے نظریے نوں بیان کیتے، وچ بیان
 کیتا۔ بابا فرید دا و حرت الوجود دا نظریہ کچھ ایسراں اے:

۱۔ فرید ا خالق شلق میں، خلق دے رب مانہ
 مذاکس نوں اکھیئے، جاں تس بن کوئی نانہ

2. عشق حقیقی:

عشق پاک محبت داناں اے۔ انسان اگر
 نفس پرستی تے خود غرہی تو پاک محبت کرے تے عشق دا
 درجہ حاصل کر لیتا اے۔ عشق صرف اللہ دے نال ای ہو سکدا
 ے جس نوں عشق الہی یا عشق حقیقی کہیا جازدا اے۔ انسان
 جردوں تک اپنے من نوں پاک صاف تے سچا ناں کر لووے،
 رب دی ذات نوں نہیں پہچان سکدا۔ بابا فرید عقل لطیف
 دکھن والے اشرف المخلوقات انسان نوں گریبان وچ
 جھانک کے خود احتسابی دا مشورہ دیتے رہندے نیں:

۱۔ فریداجے توں عقل لطیف، کالے لکھ نہ لیکھ
 آئے گریوان میں، سرنیواں کر دیکھ

3. مرشد اذکر:

تصوف وچ مرشد نوں بڑی اہمیت تے مقام
 حاصل اے۔ پنجابی صوفی شاعری وچ مرشد اذکر بڑی عقیدت

تہ احترام خال کیستا جاندا اے۔ مرشد دا تصور قرآن پاک ^{Life}
دی اک آیت توں واضح ہوندا اے:

اے ایمان والیوں! اللہ توں ڈرو تے
اوہدے تک ایڑن لئی وسیلہ (مرشد)
تلاش کرو۔

(سورۃ المائدہ: 35)

اس دا مطلب اے کہ جس ہزرے کولوں کوئی کم دی شے لے
اس توں اپنا مرشد دے بنانا چاہی دا اے۔ بابا فرید دے مرشد
حضرت محسن الدین چشتی سن نا لے سونکھاں ورھیاں دی عمر چ
حضرت بختیار کاکی دے پنج تے بیعت کر کے ہونیاں دے سلسلہ
چشتیاں ورج شامل ہوئے۔ حضرت بختیار کاکی نے بابا فرید دی
باطنی تے روحانی تربیت کیتی۔ بابا فرید دے ذیل شلوک ورج اپنے
مرشد توں وڈیاں دے ہوئے اکھرے نیں:

کچ نہ بچھ، کچ نہ سمجھ، دنیا گچھی بھاہ
سائیں میرے چنکا کیتا، نیں تاں بچھی وجھاں آہ

4. آخرت دی فکر:

انسان ایس دنیا تے عارضی طور تے آیا اے۔

مسلمان بیوں نا طے ساڈا اے ایمان تے یقین اے کہ اک دن
اسی ساریاں نے کُرجانا اے۔ دنیا فانی اے تے آخرت چے اسی
اللہ اگے اپنا لیکھا چکا کہ جزا حاصل کرنی اے۔ ایس لئے آخرت
دی فکر بہت ضروری اے۔ بابا فرید دی اپنی شاعری دے
رہنمائی توں یاد دہانی کرا دے آ کہ آخرت دا دن اگر

یہی دینا اے تے کوئی موت توں تیج نہیں سکدا۔ اس واسطے
 غفلت دی نیند توں بیدار ہو جاوےں۔ بابا فرید غفلت دی
 نیند توں جگانڈے پوٹے فرماندے نیں:

فرید اچار گواشاں بندھ کے، چار گواشاں سم
 لیکھا رب منگیسیا، توں آئیوں کیسڑے کم

5. غروب تے فکر دی تنہیا:

بابا فرید دی شاعری وچ عاجزی و انگساری
 دیاں ڈھیر مثالیں موجود نیں۔ اخلاقیات داسیہ توں وڈا اصول اے
 کہ انسان اپنی اکثر، غرور، فکر تے ایگہ توں فتم کر کے عاجزی
 انگساری اختیار کرے۔ کیوں جے مٹی، نال بنے انسان توں ایہ
 نریب نیں دیند کہ اوہ غرور تے اکثر وچ حیاتی گزارے بابا فرید
 فرماندے نیں:

فرید ا خاک نہ تنہیے، خاکو جمید کہے
 جیون دیاں پیراں تلے، مویاں اپر پوے

6. قناعت د ادریں:

بابا فرید دے مطابق سماجی ہم آئیاں تے اخلاقی
 زوال د اسباب معاشرے وچ قناعت، حوصلہ، ہمت، عدم
 برداشت اے جے ایہ شےاں زندگی وچ اختیار کر لیاں جان
 تے لوہے، لالچ، حرص، تے ہوس دا آپے ای خافہ ہو جاوے
 گا۔ حسد تے طمع ورگیاں بیماریاں اپنی موت آپ مہر جان

گیان، ایس لئی کہ سکھی روٹی یعنی سادہ زندگی بسر کرنا ای
کامیاب زندگی دا داڑا اے نماں دے نیں:

• رکھی سکھی کھاء کے، ٹھنڈا پانی پی
فرید اوکھ پرائی چو پٹری، مانہ تر سائیں جی

زبان تے بیان:

بابا فرید دے شلوک زبان تے زبان دے اعتبار نال ووہیا
پنجابی ادبی نمونہ نیں۔ شلوک کال ورتی جانی والی زبان اوہ
اے جیڑی اٹھ سو سال پہلاں بولی جاندی سی۔ کجھ متر وک
لفظاں توں چھڈ کے انج وی سارے دے سارے عام استعمال
وچ نیں۔ ایہ زبان صاف سہری، رواں، قابل فہم، سلیس،
سرد پڑھری تے عوامی زبان اے جیسی وچ شلوک رچے
جان نال نہ صرف اوہناں دی افادیت توں چار چاند لگے
سگوں پڑھ لکھ تے ان پڑھ بندے لئی قابل فہم وی، یو
گتے۔ ایہ وجہ اے کہ اوس سنے کے ایمناں شلوک کال راہیں
کیتی جان والی تبلیغ توں متاثر ہو کر دھڑا دھڑا مسلمان ہوئے۔

مکھی گل:

مکھی گل ایہ کہ بابا فرید دے شلوک نہ
صرف بہترین شاعری دا اُچا تے سچا نمونہ نیں بلکہ فکری اعتبار
نال وی اسلام دی تبلیغ تے اخلاقیات دا اعلیٰ درس نیں۔ اوہناں
دے شلوک پڑھ کے روحانی لذت محسوس ہو تدی اے تے دل

Day: _____

Date: _____

جنگیائی تے نیکی ول ماٹل بیوندا اے۔ میاں محمد بخش اپنی
کتاب ”سیف الملوک“ دے اک شعرو ج بابا فرید نوں
خراج تحسن پیش کر دے فرماندے نیں:

اول شیخ فرید گنج شکر گنج، عارف اہل ولایت
یک یک سخی زبان اویدی داماد امیر دہلیت

بابا فرید دے شلوک پڑھ کے روحانی لذت تے انسان نوں
انجی آخرت دی فکر و خیال آندا اے۔ بابا فرید دی شاعری
و ج تبلیغ دے تال میں جیڑیاں مت دیاں گلاں کیتا گئیاں نیں
ج اونہاں تے محل کر لیاں ساوے تے بزدل واقعی ای بزدل
بن جاندا اے۔

Really good!
You have got potential
Good luck

But I'd suggest you to rephrase
your headings
Because it's important to create a
difference in a competitive exam